

แบบสรุปการดำเนินการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
Continuous Quality Improvement (CQI)

เรื่อง

การป้องกันความคลาดเคลื่อนทางยา(รอบที่ 2)
หน่วยงาน หอผู้ป่วยศัลยกรรมทั่วไป 12/2

CQI เรื่อง การป้องกันความคลาดเคลื่อนทางยา

หลักการและเหตุผล

ความคลาดเคลื่อนทางการบริหารยาผู้ป่วยในเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสี่ยงต่อชีวิตคุณภาพผู้ป่วยจากอุบัติการณ์การการบริหารยาผู้ป่วยใน ส่วนใหญ่พบเป็นความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นเทคนิคการบริหารยา 7R ได้แก่ให้ยาผิดขนาด ผิดคน ผิดทาง ผิดชนิดยา ผิดเวลา ผิดเทคนิคถึงและ การบันทึก แม้ว่าส่วนใหญ่ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนก็ตาม แต่ก็มีความสำคัญ และเป็นความเสี่ยงหนึ่งทางคลินิก และเมื่อเกิดอุบัติการณ์ครั้งเดียวแต่ทำให้ผู้ป่วยได้รับอันตราย ถึงกับชีวิตได้ เช่นอุบัติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาที่มีความเสี่ยงสูงและการแพ้ยาซ้ำเป็นต้น จากการทำ CQI รอบแรกยังพบปัญหา การเกิดความคลาดเคลื่อนทางยา ระดับ C ขึ้นไป ตั้งแต่เดือน กค.-ตค. 58 อยู่ 11 ครั้งซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจาก การบริหารยา เช่น ไม่ได้ให้ยา , จำนวน/ขนาดผิด , ให้ยาผิดเวลา /กำหนดระยะเวลาผิด, ผิดตัวผู้ป่วย, ให้ยามากกว่า/น้อยกว่าจำนวนที่สั่ง

ทางหน่วยงานจึงได้วิเคราะห์และวางระบบรวมถึงการปรับกระบวนการบริหารยาและติดตามเฝ้าระวังอุบัติการณ์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนจากการบริหารยา

วัตถุประสงค์

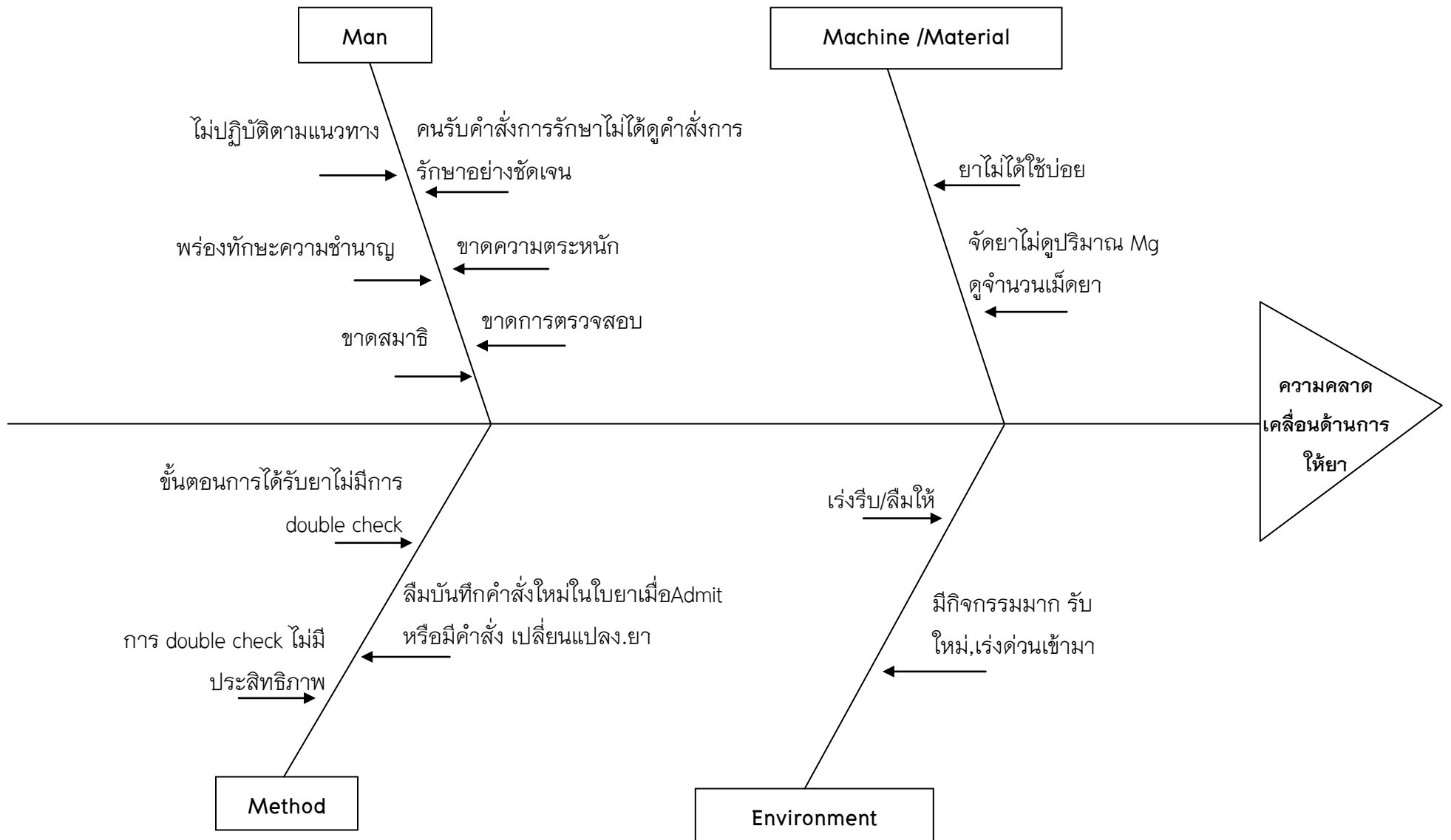
1. พัฒนาระบบการบริหารยาในกระบวนการเฝ้าระวังและป้องกันการเกิดความคลาดเคลื่อนทางยา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ลดการเกิดอุบัติการณ์ความคลาดเคลื่อนทางยา (Admin. Error)

เป้าหมายของโครงการ

1. ให้ผู้ป่วยได้รับยาถูกต้องและมีความปลอดภัย
2. ลดอุบัติการณ์ความคลาดเคลื่อนในการบริหารยา

ตัวชี้วัด

1. อุบัติการณ์การความคลาดเคลื่อนทางยา ระดับ C-D = $< 0.5 / 1000$ วันนอน
  2. อุบัติการณ์การความคลาดเคลื่อนทางยา ระดับ E = $0 / 1000$ วันนอน
- อัตราความคลาดเคลื่อนทางยา (Admin error) = $\frac{\text{จำนวนครั้งที่เกิด Admin error} \times 100}{\text{วันนอนรวมผู้ป่วยในเดือนนั้น}}$

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ที่	ขั้นตอน	ระยะเวลา											
		ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย
		58	58	58	59	59	59	59	59	59	59	59	59
1.	วางแผน(Clan) - รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทบทวนปัญหาของการเกิดความปลอดภัยเคลื่อนทางการให้ยา - ประชุมแจ้งข้อมูลแก่บุคลากรในหน่วยงาน เพื่อวิเคราะห์สาเหตุต้นตอคัดเลือกกระบวนการที่จะแก้ปัญหาและปรับปรุงและขอข้อเสนอแนะจากบุคลากรในหน่วยงานที่มีความเห็นต่อเรื่องระบบยาขอหน่วยงาน	↔											
2.	แนวปฏิบัติ DO - กำหนดแนวทางหลักการปฏิบัติและการการดูแลเพื่อป้องกันการเกิดความปลอดภัยเคลื่อนยา - นำ Best Practice มาปรับใช้ - ประชุมให้ความรู้ วิธีใช้ และแนวทางปฏิบัติ แก่บุคลากรในทีมดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารยา - ศึกษาผลกระทบและตรวจสอบระบบต่างๆในการปฏิบัติว่าได้ดำเนินการในทิศทางที่ตั้งใจไว้หรือไม่พร้อมสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อพัฒนาแผนการลงมือปฏิบัติ	↔											
3.	การตรวจสอบ (Check) - ประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง - รวบรวมข้อมูลอุบัติการณ์ความผิดพลาดจากการบริหารยา เช่น การให้ยาผิดขนาด เป็นต้น ทุก 1 เดือน และ RCA เมื่อเกิดความปลอดภัยเคลื่อน												
4.	การดำเนินการให้เหมาะสม(Act) - ประเมินผลโดยดูจากอุบัติการณ์ความผิดพลาดจากการบริหารยาเช่น การให้ยาผิดขนาดทุกเดือน/ปี - กรณีที่บรรลุผลสำเร็จนำแนวทางกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำเป็นมาตรฐานพร้อมหาวิธีการปรับปรุงให้ดีขึ้นไป ถ้าหากผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ นำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์และพิจารณาว่าจะดำเนินการต่อไป												

ให้นำเสนอ 1 เส้นแผนงานด้วยเส้น .....

2 การดำเนินงานจริง ด้วยเส้น _____

ข้อมูลก่อนแก้ปัญหา

ตัวชี้วัด	เป้า หมาย	ผลลัพธ์											
		ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย
		57	57	57	58	58	58	58	58	58	58	58	58
อุบัติการณ์การ ความคลาดเคลื่อน ทางยา ระดับ A-B	เพิ่มขึ้น	2.76 (20)	1.52 (9)	2.65 (17)	2.18 (13)	0.36 (6)	2.11 (14)	1.27 (7)	3.07 (16)	2.52 (14)	1.40 (10)	1.98 (14)	1.99 (15)
อุบัติการณ์การ ความคลาดเคลื่อน ทางยา ระดับ C-D	< 0.5 ครั้ง /1000 วัน นอน	0.28 (2)	0.68 (4)	0.62 (4)	0.34 (2)	0.48 (3)	0.60 (1)	0(0)	0.76 (4)	0.18 (1)	0.70 (5)	0.28 (2)	0.13 (1)
อุบัติการณ์การ ความคลาดเคลื่อน ทางยา ระดับ E	0 ครั้ง /1000 วัน นอน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

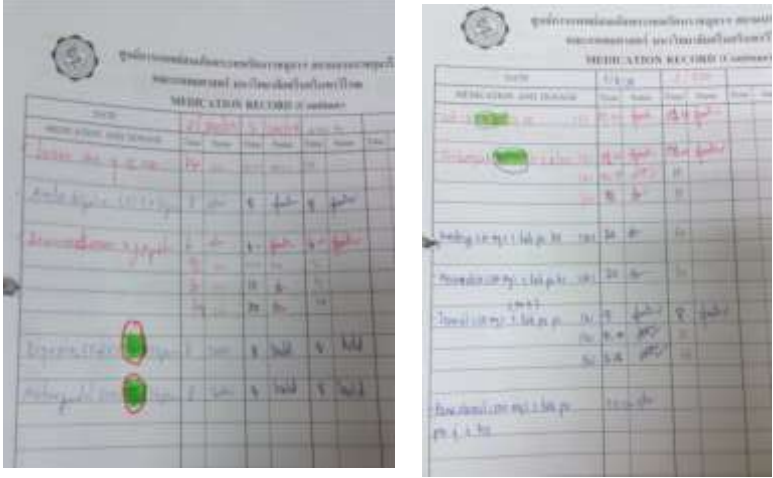
ความคลาดเคลื่อนจากการให้ยา

ความคลาดเคลื่อนจากการให้ยา	กค58	สค58	กย58	ตค58
1.ไม่ได้ให้ยา (Dose Omission) = ครั้ง	-	-	-	3
2.จำนวน /ขนาดผิด (Wrong Dose) = ครั้ง	2	-	-	1
3.ให้ยาผิดเวลา / กำหนดระยะเวลาผิด (Wrong time) = ครั้ง	1	-	-	-
4.ผิดตัวผู้ป่วย (Wrong patient) = ครั้ง	-	-	2	1
5.ให้ยามากกว่า จำนวนครั้งที่สั่ง (Extra Dose = ครั้ง	1	-	-	-

การพัฒนาในรอบที่ 2

แนวทางปฏิบัติในการบริหารยาในหอผู้ป่วย

ความคลาดเคลื่อนทางยา	แนวทางปฏิบัติของหอผู้ป่วย
1. Right patient ปัญหาที่พบ 1.กระบวนการให้ยาผิดคน 2.กระบวนการเบิก-จ่ายยาผิดคน	1.ติดชื่อผู้ป่วยที่ใบยาก่อนส่งเบิกทุกครั้งและทำการตรวจสอบร่วมกับคนงานที่ส่งใบยา 2. ตรวจสอบชื่อผู้ป่วยบนฉลากยาที่ได้รับทุกครั้ง จากห้องยา 3. ระบุตัว ผู้ป่วยก่อนให้ยาทุกครั้ง ถ้ามชื้อ นามสกุล กรณีที่ผู้ป่วยมีอาการสับสนหรือ สื่อสารไม่ได้ ให้ดูที่ป้ายชื่อมือผู้ป่วย 4. ติดป้ายชื่อผู้ป่วยบนฉลากยาอยู่บน syringe ยาทุกตัว 5. เซ็นชื่อผู้เตรียมยา และผู้ให้ยาทุกครั้งในใบ MAR เมื่อแจกยาให้กับผู้ป่วย
2.Right drug ปัญหาที่พบ 1. กระบวนการให้ยาผิดชนิด 2. การให้ยาที่แพทย์ ไม่ได้สั่ง	1.ตรวจสอบยาที่ได้รับจากห้องยาทุกครั้งว่าถูก ชนิด และประเภทตามที่แพทย์สั่งการรักษา หรือส่งเบิกไป 2.ตรวจสอบยาที่ให้คนใช้กับคำสั่งการรักษา ใบ Mar ถูก ชนิดหรือไม่ 3. ใช้วิธีการ Double-check ในการเตรียมยา และจัดยาให้กับผู้ป่วย โดยให้ Med nurse อีกทีม Double-check กรณีที่มียา Stat ให้ Double-check กับ Incharge ก่อนให้ยากับผู้ป่วย 4.ระบุตัว ผู้ป่วยก่อนให้ยาทุกครั้ง ถ้ามชื้อ นามสกุล กรณีที่ผู้ป่วยมีอาการสับสนหรือ สื่อสารไม่ได้ ให้ดูที่ป้ายชื่อมือผู้ป่วย

ความคลาดเคลื่อนทางยา	แนวทางปฏิบัติของหอผู้ป่วย
3.Right dose ปัญหาที่พบ 1.กระบวนการให้ยาผิดขนาด หรือให้ยา ที่แพทย์สั่งหยุด	1.ตรวจสอบชนิด ขนาด และระยะเวลาของยา ที่ให้ในคำสั่งการ รักษากับแพทย์ทุกครั้งก่อน 2. ตรวจสอบรายชื่อยาที่ได้รับจากห้องยาว่ายาที่ได้รับมีชื่อตรงกับ Order โดยดูจากฉลาก ยา ตัวยา ขนาดยา 3. Recheck dose ยาก่อนจัดให้กับผู้ป่วย 4.การคำนวณยา HAD หรือเป็นยา small dose ต้องคำนวณยา โดยพยาบาลสองคน 5.เมื่อแพทย์ มีคำสั่ง หยุดยา ให้ pump Off ยา ในใบ MAR ทันที และแจ้งกับ Med nurse รับทราบ ทางวาจาด้วยทุกครั้ง 6.มีการเซ็นชื่อกำกับทุกครั้งเมื่อมีการจัดยาและ ให้ยาแก่ผู้ป่วย แล้ว 7.กรณีที่มีการให้ยา ที่มีขนาดยา ไม่ปกติ ต้องทำสัญลักษณ์ ให้ชัดเจน รูป
4.Right time ปัญหาที่พบ 1.กระบวนการให้ยาล่าช้า ไม่ได้ให้ยาตรงเวลา/ลืมให้ยา	1. โดยให้เบิกยาด่วนจะได้รับยาภายใน 30 นาที โดยให้คณงานนั่งรอรับยา 2. บริหารเวลาในการให้ยา กรณีที่ผู้ป่วยหนึ่งคน มียาที่ต้องให้ในเวลาเดียวกันหลายชนิด 3. ดูแลและตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้ป่วยได้รับยา ทันที ณ เวลาที่แจกยา ไม่เอายาไปวางไว้ตามเตียง

ข้อมูลหลังแก้ปัญหา

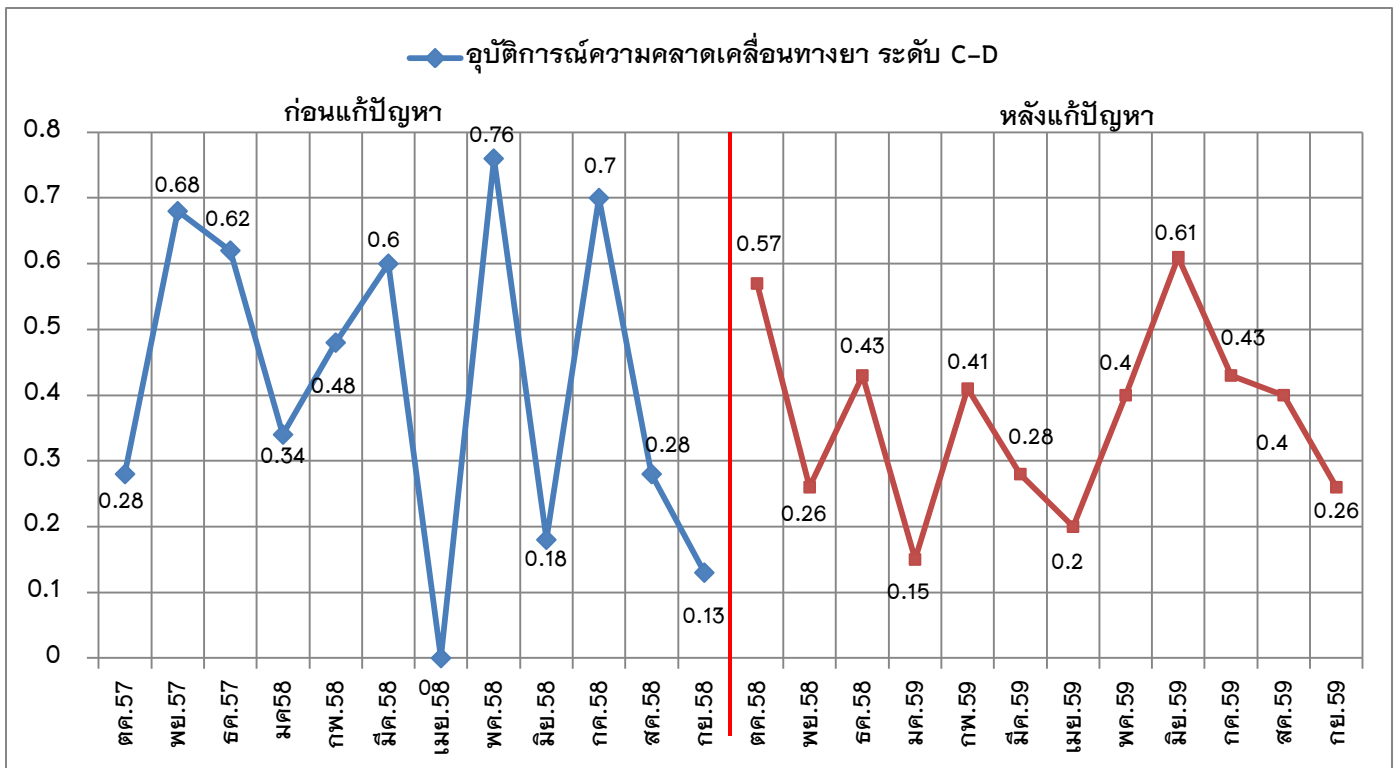
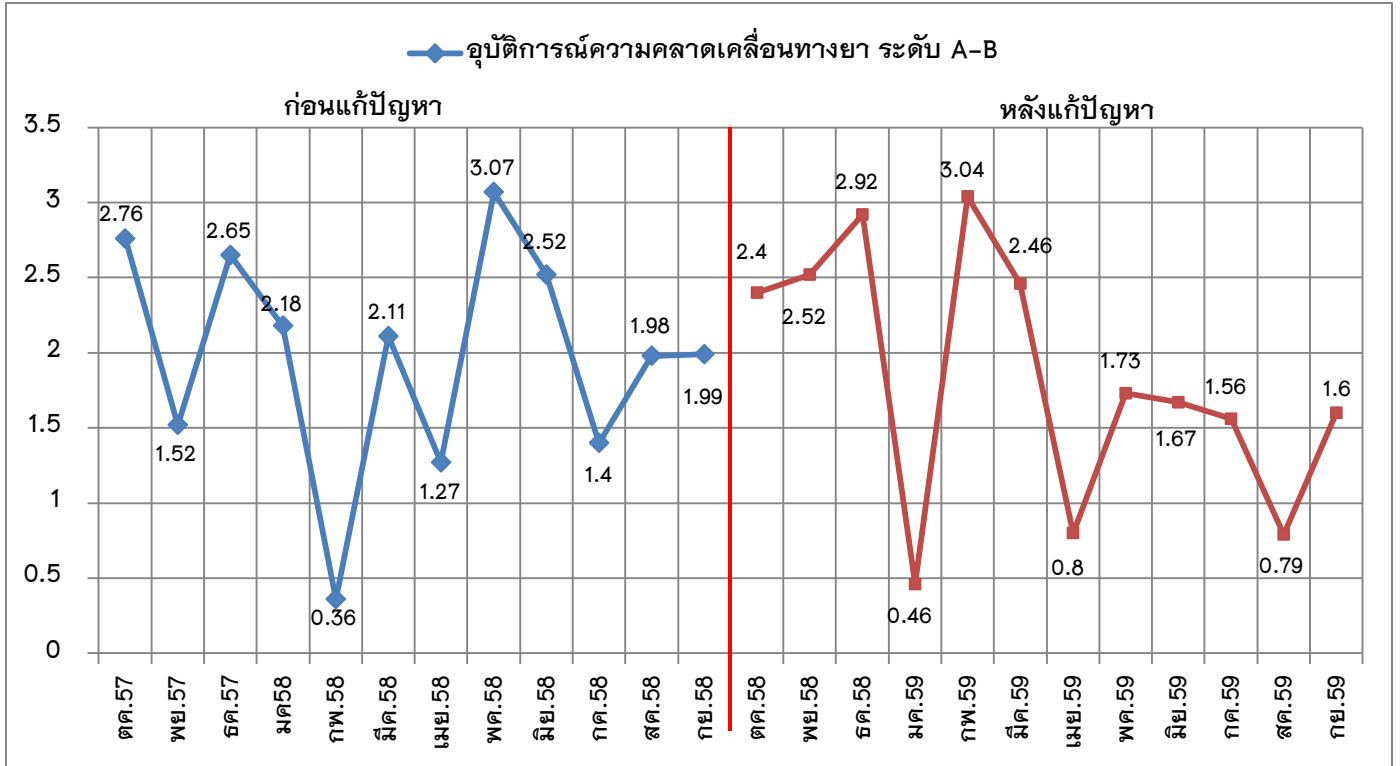
ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลลัพธ์											
		ตค 58	พย 58	ธค 58	มค 59	กพ 59	มีค 59	เมย 59	พค 59	มิย 59	กค 59	สค 59	กย 59
อุบัติการณ์การ ความคลาดเคลื่อน ทางยา ระดับ A-B	เพิ่มขึ้น	2.4 (17)	2.52 (19)	2.92 (20)	0.46 (3)	3.04 (23)	2.46 (17)	0.8 (5)	1.73 (13)	1.67 (11)	1.56 (6)	0.79 (6)	1.6 (12)
อุบัติการณ์การ ความคลาดเคลื่อน ทางยา ระดับ C-D	< 0.5 ครั้ง /1000 วัน นอน	0.57 (4)	0.26 (2)	0.43 (3)	0.15 (1)	0.41 (3)	0.28 (2)	0.32 (2)	0.40 (2)	0.61 (3)	0.43 (4)	0.4 (3)	0.26 (2)
อุบัติการณ์การ ความคลาดเคลื่อน ทางยา ระดับ E	0 ครั้ง /1000 วัน นอน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ความคลาดเคลื่อนจากการให้ยาหลังแก้ปัญหา ตค.58-มิย.59

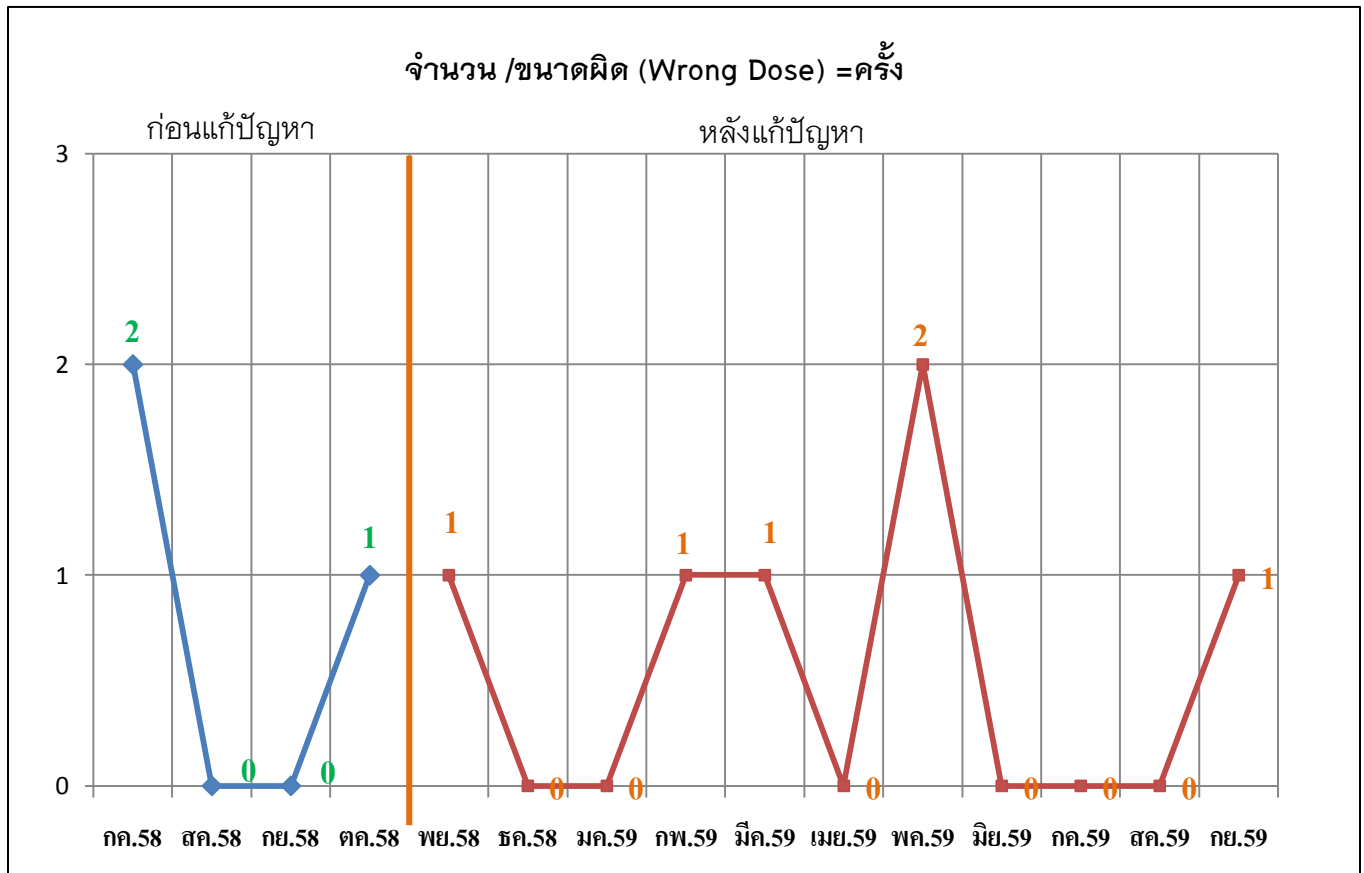
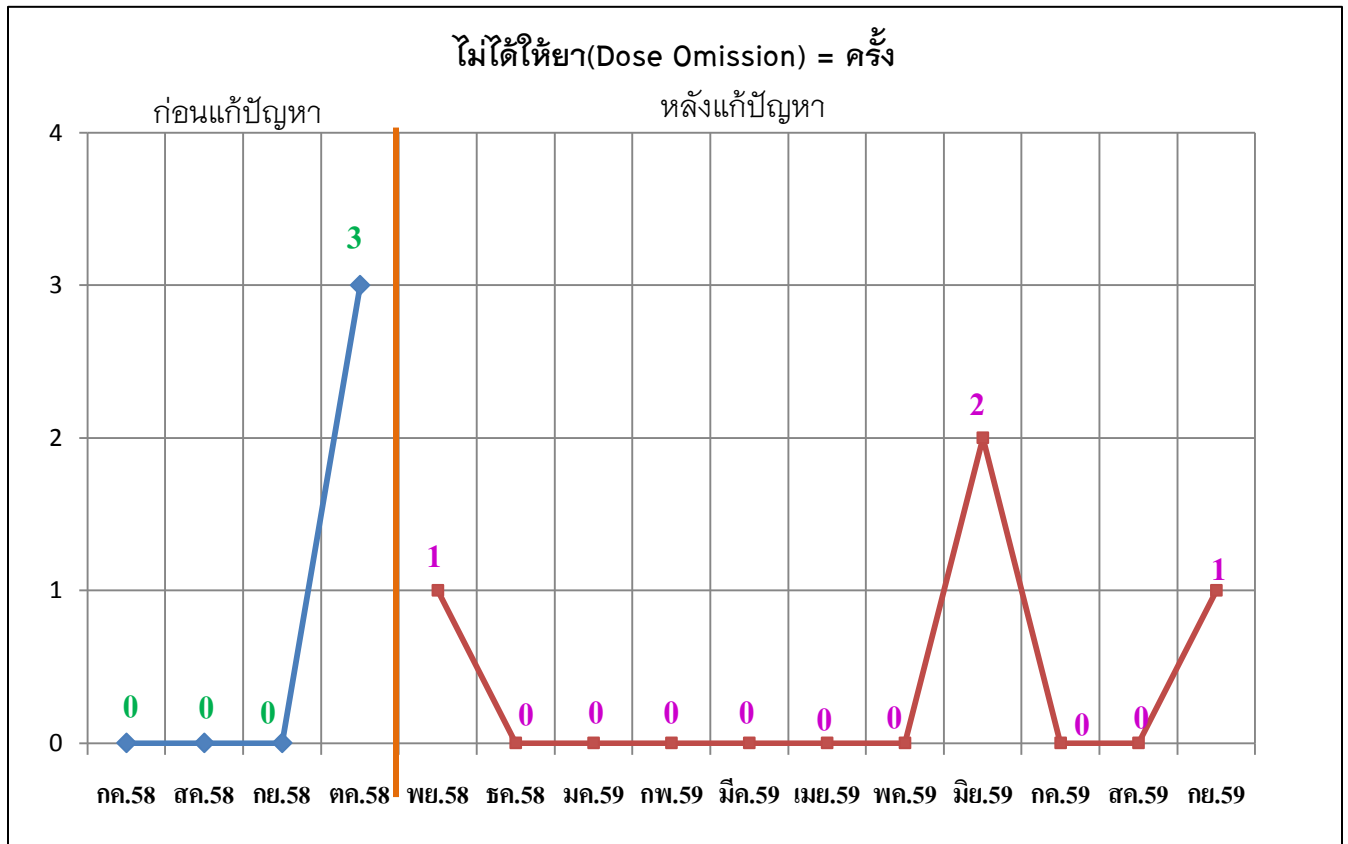
ความคลาดเคลื่อนจากการให้ยา	พย 58	ธค 58	มค 59	กพ 59	มีค 59	เมย 59	พค 59	มิย 59	กค 59	สค 59	กย 59
1.ไม่ได้ให้ยา (Dose Omission) = ครั้ง	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1
2.จำนวน /ขนาดผิด (Wrong Dose) = ครั้ง	1	0	0	1	1	0	2	0	0	0	1
3.ให้ยาผิดเวลา / กำหนดระยะเวลาผิด (Wrong time) = ครั้ง	0	3	1	1	1	0	0	1	0	0	1
4.ให้ผิดตัวผู้ป่วย (Wrong patient) = ครั้ง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
5.ให้ยามากกว่า จำนวนครั้งที่สั่ง (Extra Dose) = ครั้ง	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0

กราฟนำเสนอเปรียบเทียบข้อมูลก่อนแก้ปัญหาและหลังแก้ปัญหา

กราฟนำเสนอเปรียบเทียบข้อมูลก่อนแก้ปัญหาและหลังแก้ปัญหา

สรุปผลการดำเนินงาน

จากรายงานตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่าหน่วยงานมีการตรวจจับความคลาดเคลื่อนในการบริหารยาในระดับ A-B ได้สูงขึ้น แต่ยังคงพบความคลาดเคลื่อนในระดับ C-D ที่ยังไม่ได้ตามเป้าหมาย ซึ่งพบที่เกิดจากการมีพยาบาล Part time และ พยาบาลใหม่ในเดือน พฤษภาคม และ ผิดตัวผู้ป่วย (Wrong patient) พบการให้ยาผิดคน ในเดือน สิงหาคม 2 ครั้ง พบสาเหตุเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการให้ยา คือ การ Identify ชื่อผู้ป่วยก่อนให้ยา ทำให้พบความคลาดเคลื่อนในระดับ C-D ที่เพิ่มขึ้น ในระดับตั้งแต่ E-I = 0 ซึ่ง โดยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทางหอผู้ป่วยพัฒนาปรับปรุงตามปัญหาและอุปสรรคที่พบอย่างสม่ำเสมอ

ผลของการเฝ้าระวังติดตามการปรับปรุงพัฒนา

- 1.บุคลากรในหน่วยงานเกิดตระหนักถึงการป้องกันการเกิดความคลาดเคลื่อนในการบริหารยา
- 2.บุคลากรในหน่วยงานมีแนวทางปฏิบัติในการบริหารยาในหอผู้ป่วยที่ชัดเจนและเป็นแนวทางเดียวกัน
- 3.มีนวัตกรรมที่ช่วยในการช่วยบริหารยาและช่วยในการสื่อสารระหว่าง พยาบาล Incharge กับพยาบาล

Med nurse